

גליון חודשי בעניני שמירת הלשון ומידות בין אדם לחבירו מדרבים שיתום

עלון מס' 198 | טבת תשפ"ב
♦ הכרת הטוב ♦

יו"ל לעידוד משתתפי 'סמא דהיי' בהיכלי הישיבות והכוללים

שאלת שלום

שאלה אקטואלית מהנלמד בחודש זה בלימוד היומי בספר חפץ חיים

הרה"ג יהודה דוב רוטנר שליט"א

תשובות ניתן לענות ב:

טלמסר: 02-5379111 | פקס: 02-6506107 | דוא"ל: m025379111@gmail.com

החברות של הישיבה בה"א הידיעה - כך כונו משה ויששכר. כבר זמן נכבד שצמד זה מפאר את נופה התורני של הישיבה, ושניהם גם יחד התעלו במעלות התורה וליבנו את הסוגיות בעמקות ובעיון, בדיבוק חברים כדבעי.

בסוף זמן הקיץ נראה משה ניגש בעדינות לכמה חברות ומברר אם בכוונתם להמשיך את החברות לזמן הבא. לאחד מהם הסביר בשקט אופייני כי הוא מחפש לעצמו חברות חדשה לזמן הבעל"ט.

בסופו של דבר נשארו פני הדברים כמתכונתם, וילמדו שניהם יחדיו בזמן אולול כמימים ימימה, עד... שבחור אחד סיפר ליששכר כמשיח לפי תומו שמושה ניגש אליו בסוף הזמן הקודם ושאלו אם הוא מעוניין ללמוד עימו.

האם המספר עובר על איסור? והאם יש נפקא מינה אם הדבר מפורסם בין הרבה בחורים או לא?

תשובות נכונות עם מקורות שיגיעו למערכת עד ר"ח שבט יכנסו להגרלה נעל: סט חומשים פשוטו של מקרא

קיפקע*

* ידידים, חברים או בני משפחה שנפגשים, ומשוחחים על ענינים שונים

אי אפשר בלי הלכות רכילות לצידך!

החודש לומדים ויודעים הלי רכילות מצטרפים עכשיו ללימוד הלכות רכילות במסגרת הלימוד היומי שתי הלכות ביום בספר חפץ חיים

צלצל עכשיו לטלמסר 02-5379111
הצטרף לתכנית הלימודים, המבחנים וההגרלות

דבר השלום

ההיכל

מלא מפה לפה, אלפי החסידים מצטופפים יחד ומתכוננים ברגשי קודש לכניסת הרבי, האדמו"ר רבי חיים מאיר זצוק"ל מוויז'ניץ, בעל האמרי חיים, לתפילת יום ראש השנה, הס מושלך בחלל כאשר נפתחת הדלת ודמותו היוקדת של הרבי הישיש נראית בפתח, כשהוא נסמך על גבאיו.

הרבי מתחיל בקול גדול את תפילתו. הוא מברך בקול את ברכת השחר וכל העם עונים אחריו אמן. לאחר מכן ניגש הגבאי לשמוע את מי מכבד הרבי לומר את ברכות השחר אחריו, כיבוד השמור לאורחים רמי מעלה בדרך כלל. להפתעתו נוקב הרבי בשמו של אחד מעסקני מוסדותיו. הגבאי נבוך במעט, מתלבט אם להעיר לרבי או לא... הרי אתמול, ביום א' של ראש השנה, כיבדו הרבי לשמש כש"ץ בתפילת מנחה, וכבר אז עורר הדבר תמיהה אצל רבים: בשל מה זכה העסקן הלזה במה שחשובים ונכבדים ממנו לא זכו? וכעת מבקש הרבי לכבדו שוב בברכות השחר כש"ץ... מה פשר הכיבודים האלה? תהה הגבאי בליבו.

אך הרבי הקדימו. במבט חודר הביט לעברו וקרא בנעימת הימים הנוראים את הפסוק הנאמר בתפילת מוסף, בעת קטע ה'זיכרונות': "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותייך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה"... והוסיף לומר: "הקב"ה הוא מלך העולם ולא זקוק לטובת אי מי מברואיו. עם כל זאת הוא זוכר לנו חסד נעורים שבטחנו בו והלכנו אחריו, מה נענה אנו, אזובי הקיר, קרוצי חומר, שאיננו יכולים להסדר בעולם הזה לבד ונצרכים לטובת האחרים, כמה אנו מחויבים להכיר טובה ולגמול חסד למי שהטיב עבורנו ואף לפני שנים רבות! אף עסקן זה עזר לי מאוד בשנים קדמוניות במפעלות תורה וחסד, ומכיר אני לו טובה".

הרהיב הגבאי עוז ושאל: "רבי, אולם עד היכן הדברים מגיעים? לכל דבר יש שיעור!" ענה לו הרבי: "הכרת הטוב לומדים מהכתוב בפרשת ביכורים 'וענית ואמרת', ועל ביכורים הלא אומרת המשנה בפאה 'אלו דברים שאין להם שיעור', אם כן דיו לבא מן הדין להיות כנידון, וגם לו אין שיעור".

הכרת הטוב ניתן לבטא בפעולות ומעשים טובים, אך לא רק בכך! גם מילה של הערכה, לְשִׁבְתָּ, להודות ולהוקיר מעומק הלב, יש בה משום הכרת הטוב. ומצד שני, יש לנוהג בזהירות יתרה ולבדוק מהו שבח ותועלת, ומה יכול להיות בגדר רכילות. פעמים רבות כל כך רוצים אנו להכיר טוב לרַעְנוּ, אולם בלא יודעין גורמים את ההפך, והלא רק מצד הכרת הטוב כלפיו היה עלינו להיזהר ולהישמר בכל היוצא מפינו, לבלתי נחטא בלשונונו ונשלם רעה תחת טובה חלילה.

נשנן היטב את ההלכות, ניזהר בכל היוצא מפינו, ונזכה לומר בהרמת קול: "שאיני כפוי טובה".

מרבבים שלום

'סמא דחיי'
מבית משמרת השלום
תוכנית לחינוך ועידוד לימוד היומי
בספרי חפץ חיים ושמיה"ל,
ידיעת הלכות לשה"ר

התוכניות וההגדרות מיועדות לכלל
הציבור בדגש מיוחד דרך נציגים
בהיכלי השיבות והכוללים
להצטרפות לתוכנית,
הרשמה בנציג, הפצת עלונים:
02-5379111
לתרומות: 1800-800-779

עושה שלום

המשך מעמוד 2

אולי אצליח להקים משפחה מחדש.

'לפני שעזבתי את עירתי מולדתי, חיפשתי את הגינה שבה התחבאתי, וגיליתי שהצמח שפרש עלי את ענפיו והסתיירי מעין רואים, עדיין קיים. ניגשתי אל השיח וחתכתי כמה מענפיו, הכנסתי בצורוי, וכך עליתי ארצה. ברוב חסדי ורחמי הצלחתי להתאושש מכל הקורות, קניתי דירה בקומה נוחה, כך שמסביב לביתי ישנה חצר מרווחת. מייד הפכתי לגינה נחמדה, ובמרכז נטעתי את אותם חלקי השיח שהבאתי עימי מהעירייה.

'כיוון שידעתי שהצמח הוא היה שליח טוב מאת הקב"ה להצילני ממוות לחיים, ביקשתי לשמור על רגשי הכרת הטוב ולהודות לו על כך, ולכן כל יום אני משקה אותו ומעניק לו חיים. כל זה כדי לא להיות כפוי טובה. כך משריש אני בליבי את המידה הנפלאה של הכרת הטוב ובא לידי התבוננות להכיר בטובת הבורא עליי על חסדו ואמיתו, אשר לא עזבני מעודי עד היום הזה.'

"הסיפור הנפלא שזכיתי לשמוע מפורש יוצא מפי ראש הישיבה, גרם לי התעוררות עצומה. עצם התייחסותי אליי בחביבות יתרה ומסירות נפלאה מילא אותי בתענוג עלאי, ולראשונה בחיי הרגשתי כי חיי שווים משהו. הפנמתי את המסר ואימצתי לי אותו כמנהג קבע, וכך החילתי להכיר בטובת הבורא עליי על כל צעד ושעל, הודיתי לו על המשפחה הנפלאה, על הישיבה החשובה ועוד ועוד... אט אט התחלתי להרגיש שינוי. חיי נהפכו למקשה אחת של הודאה והתעלות, ליבי נפתח כאולם, והצלחתי ב"ה לצלול בים התלמוד בהנאה, עד שכל יודעיי ומכיריי ראו והעידו פה אחד כי פנים חדשות באו לכאן.

נדגיש! אין לסמוך על הדברים להלכה, וכל שאלה לגופו של ענין יש לקבל תשובה ממו"ץ

האם מדין הכרת הטוב מחויבים אף להוציא ממוון, וכמה?

הדעת נוטה לומר שמחויבים להוציא ממוון על הכרת הטוב, מקל וחומר: אם מצאנו שמחויבים לטרוח הרבה בשביל להחזיק טובה, "בכל נפשך", ודאי הוא שכן הדבר "בכל מאדך" - בכל ממוון. ואולם מובן שאין בו שיעור מוגדר, ובוודאי שאין חיוב להוציא ממוון על חשבון עצמו, אלא הכוונה כשיש לו מספיק.

שלום וקסברגה, ביתר עילית

ישנם הרבה סיפורים על גדולי ישראל שקיימו הכרת הטוב בהידור רב והוציאו הרבה ממוון בשביל מי שעשה בעבורם איזה טובה.

יהודה לייב א', ירושלים

על אודות מה שעוררתם לדיון האם וכמה ממוון מחויבים להוציא מצד הכרת הטוב, שמעתי מת"ח אחד שהכרת הטוב היא דבר התלוי בלב, והמעשה הוא רק תוצאה של ההרגשה בלב, אם כן החיוב הוא על ההרגשה ולא להתעלם מן הטובה, אולם הפעולות - אחד המרובה ואחד הממעיט; אין בהן גדר מסוים, והכול כפי שיידבנו ליבו. (אלא שאמרנו במליצה - "מהיכן אני יודע שאתה רוצה להכיר טובה? אם אני רואה שאכן אתה עושה כן", שאל"כ מאן יימר).

יחזקאל ש', קריית ספר

האם הכרת הטוב היא חובה על האדם או שהיא מידה טובה גרידא?

אף שלכאורה אין מצווה במניין התרי"ג שחייבים להכיר טובה, בכל אופן מצאנו בכל התורה שמוזכרת הרבה פעמים החובה להכיר טוב ולגמול טוב למי שבעבר גמל עימי טובה, וכלי ספק שהוא ממש חובת האדם בעולמו.

נחמן פערל, בני ברק

בדבר השאלה האם היא חובה או מידה טובה, ברצוני להעיר שאינני מבין כאן שני צדדים, שהרי גם מידה טובה היא חובה, וכפי שאמרנו חז"ל "הדבק במידותיו של הקב"ה, מה הוא רחום אף אתה רחום מה הוא חנון אף אתה חנון", אם כן המידות הטובות הן ממש חובה, ומובן מאילו שבכללן גם מידת הכרת הטוב שגם היא חובה על האיש הישראלי המחויב להידבק בדרכיו של הקב"ה.

אהרן זוב ברלינר, בני ברק

הרי מצאנו בתורה "וענית ואמרת" שאיני כפוי טובה, אם כן רואים שיש איסור להיות כפוי טובה, ומידה טובה מרובה. בוודאי יש חובה להכיר טובה, שהלא זוהי מטרת הבאת הביכורים.

ישעיהו ט', רכסים

נושא הגליון הבא:
הלימוד היומי בספר חפץ חיים

רעיונות לדיון: מה התועלת בלימוד היומי יותר מלימוד אחת לתקופה? אנשים רוצים לקבל על עצמם לימוד היומי בקביעות ומבקשים עצה טובה להצליח בזה.

שור"ת ורעיונות לדיון ניתן להכניס בטלמטר שלוחה 1 < 6
נא להכניס את התגובות באופן ברור, עם פרטים (שם פרטי, משפחה, עיר)

תשובה למדור שאילת שלום - עלון מס' 196

משיב שלום

השאלה: באמצע אספת השכנים הדו-שנתית לדון בנושאים העומדים על הפרק, הגיש מארח ועד הבית, נתנאל גפני, משקה רענן בטעם ענבים עם עוגיות ביתיות מעשה ידי רעייתו. "האם גם המשקה הוא ביתי?" שאל הרב בירנבוים מקומה 3. "לא", משיב מר גפני. "אה... כי כשראיתי את זה נזכרתי בכרם הענק שמאחורי הבניין וחשבתי שלקחת את הענבים משם", הפטיר השכן בקריצת עין... הנוכחים כולם כבשו אנחה, שעה שנזכרו שוב בסערה שהייתה מנת חלקם עת הרחיב מר גפני את דירתו ובאחת הסתיר לכולם את הנוף המקסים שממנו נשקף הכרם המרהיב. האם היה מותר לרב בירנבוים לומר את דבריו? ואיך מכונה הדבר בפי חז"ל?

תשובה: על פי המובא בחפץ חיים הלכות לשה"ר כלל ג' סעיף ד', היה אסור לרב בירנבוים לומר את דבריו, כי התכוון בדבריו 'ברמאות' לעורר גנות על הרב גפני, ואף שבדבריו לא היה שום גנאי, הוא בכלל לשון הרע ונקרא בפי חז"ל בשם 'לשון הרע בצנעא'.

הזוכה בהגרלה על 'סט אור החיים מהודרת כיס' הר"ר אהרן שארו הי"ו כולל יוצאי חברון קרית ספר